

บทนำ

ปัญหาและความเป็นมาของปัญหา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการสร้างและพัฒนาบุคคล ให้มีความเจริญ เป็นการวางรากฐานของชีวิตให้มีพื้นฐานที่มั่นคงและมีโครงสร้างที่สมบูรณ์ การศึกษาทุกระดับจึงเป็นกระบวนการสร้างมนุษย์ให้สมบูรณ์ด้วยคุณภาพ (ระพี สาคริก, 2527 : 32) โดยเฉพาะอย่างยิ่งการศึกษา ระดับประถมศึกษาเป็นการศึกษาภาคบังคับที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะเป็นการศึกษาในระดับเริ่มต้นของชีวิต จำเป็นจะต้องปลูกฝังทัศนคติ อุปนิสัย และคุณลักษณะที่ดีให้กับเด็ก เพื่อให้มีความรู้ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นคุณลักษณะที่มีความจำเป็นต่อการดำเนินชีวิตในสังคม (วันดี วุฒิโกศ, 2522 : 32)

การจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษา เริ่มต้นจากชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ฉะนั้นครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จะต้องวางพื้นฐานด้านต่าง ๆ ให้กับเด็กเป็นอย่างดี ต้องให้การศึกษากับเด็กอย่างถูกต้อง รวมทั้งการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่ดีงาม สร้างเจตคติที่ดีต่อการศึกษาให้เกิดขึ้นในตัว เพื่อให้เด็กมีพัฒนาการที่ถูกต้องเหมาะสมอย่างสมบูรณ์ ซึ่งเป็นการสร้างคน สร้างทรัพยากรของชาติ ให้มีประสิทธิภาพ (ประนอม สุรวดี, 2528 : 63)

การจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้แบ่งเป็น 5 กลุ่มวิชาคือ กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการงานพื้นฐานอาชีพ กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ทั้ง 5 กลุ่มวิชานี้ได้ให้ความสำคัญแก่กลุ่มทักษะที่เป็นเครื่องมือการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วยวิชาภาษาไทย คณิตศาสตร์ มากที่สุด ถึง 50 เปอร์เซ็นต์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 3) จึงกล่าวได้ว่าการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 เป็นสิ่งที่สำคัญมาก

แต่ปัจจุบันพบว่าการจัดการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะโดยเฉพาะ วิชาคณิตศาสตร์มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์ มีคะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับประเทศ ร้อยละ 45 (รุ่ง แก้วแดง และจำเริญ เสกจิระ, 2533 : 11) แสดงให้เห็นว่าการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ที่เป็นอยู่ทุกวันนี้ ยังไม่บรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ดังที่ (สายสวาท สากรัต, 2534) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยบางประการที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร มีจุดมุ่งหมายที่จะค้นหาปัจจัยที่สัมพันธ์กับ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่าครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และจากการศึกษาของ (อรพรรณ วิระกะลัส, 2523) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ องค์ประกอบที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่าองค์ประกอบเกี่ยวกับตัวครู เป็นตัวพยากรณ์ที่สำคัญต่อการพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียน เช่นเดียวกัน

ครูจึงมีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อนักเรียนเป็นอย่างมากในด้าน ของการถ่ายทอดความรู้ ค่านิยม เจตคติ รวมทั้งเป็นแบบอย่างของ การเรียนรู้ ดังที่ สลักพันธ์ ศิวรักษ์ (2513 : 46-48) กล่าวว่าครูต้องเป็น ตัวอย่างที่ดีที่สุดสำหรับศิษย์ ต้องเป็นมิตรกับศิษย์ด้วย และเป็นที่ยอมรับได้ว่า ครูบางคนมีอิทธิพลมากกว่าพ่อแม่ของเด็กด้วยซ้ำ ซึ่งสอดคล้องกับ สุกโท เจริญสุข (2515 : 3) และเพิ่มศักดิ์ เพิ่มพูน (2523 : 47) ที่ กล่าวไว้ว่า ในบางสังคมเด็ก ๆ ให้ความเคารพเชื่อฟัง และเกรงกลัว ครู อาจารย์มากกว่าบิดามารดาของตน สังคมจึงต้องเลือกเฟ้นครู อาจารย์ที่ดี มีคุณธรรม สามารถเป็นแบบอย่างที่ดี เพื่อให้นักเรียนหรือเยาวชนได้รับการ อบรมในสิ่งที่ดีงามจากครูอาจารย์นั้นๆ เพราะครูไม่เพียงแต่จะทำให้เด็ก ได้รับวิชาความรู้เท่านั้น แต่จะทำหน้าที่เป็นพ่อแม่ ให้กำลังใจ ให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการขึ้นทุก ๆ ด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย

อารมณฺ์ สังคม สติปัญญา (สมประสงค์ ปิ่นจินดา และคณะ, 2526 : 15) ดังนั้นคุณลักษณะของครูที่ดีจะเป็นองค์ประกอบสำคัญที่มีผลต่อนักเรียน หากนักเรียนมีความรู้สึกพอใจในตัวครู ก็จะทำให้เรียนประสบความสำเร็จในด้านการเรียนเป็นอย่างดี จึงพอสรุปได้ว่าครูผู้สอนเป็นปัจจัยหนึ่งและครูผู้สอนที่ดีเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า ครูผู้สอนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้การเรียนการสอนคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 บรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนั้นคุณลักษณะที่ดีของครูผู้สอนคณิตศาสตร์จึงเป็นสิ่งจำเป็นมากในการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลดี ดังที่ กาญจนา มณีแสง (2522 : 18-19) ให้ความสำคัญเกี่ยวกับคุณภาพของการศึกษาของเยาวชนว่า ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบด้านการสอน ของครูเป็นอย่างมาก เพราะครูเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน พฤติกรรมการสอนที่ดีของครูย่อมจะส่งผลให้พฤติกรรมด้านการเรียน ความประพฤติของนักเรียนดำเนินไปในทางที่ดี และ (สุนจน์ ชนนะมา, 2518 : 39) กล่าวว่า การสอนคณิตศาสตร์ของครูผู้สอนจะราบรื่น และได้ผลดีมากน้อยเพียงไรนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถของครูผู้สอน ทั้งในด้านความรู้และวิธีสอน และ (นพพร พลกรรม, 2531 : 2-3) ได้กล่าวไว้ว่า ครูผู้สอนทั้งในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจะต้องมีสมรรถภาพในการสอนคณิตศาสตร์ โดยจะต้องมีคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการเป็นครูคณิตศาสตร์

คุณลักษณะที่ดี และจำเป็นของครูผู้สอนคณิตศาสตร์นั้นเป็นสิ่งสำคัญมากในการสอนคณิตศาสตร์ให้นักเรียนบรรลุผลตามเป้าหมาย ในอดีตนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูคณิตศาสตร์ไว้มากมาย แต่ในปัจจุบันสังคมไทยเปลี่ยนไปอย่างรวดเร็ว โอกาสที่เด็กนักเรียนจะเรียนรู้มีมากยิ่งขึ้น ครูเป็นบุคคลสำคัญที่จะเอื้อให้เด็กได้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน และนำความรู้ความสามารถไปปฏิบัติใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริง เมื่อสังคมเปลี่ยนแปลง ลักษณะครูที่ดีก็ควรจะไปเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาเพื่อให้ก้าวทันยุคแห่งคอมพิวเตอร์ (สุนล วังสินธุ์,

2536 : 88-89) การจัดการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในปัจจุบันให้บรรลุผลตามเป้าหมายได้นั้น ครูเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ และองค์ประกอบของครูนั้นประกอบด้วยคุณลักษณะต่าง ๆ มากมายแต่ไม่ทราบว่าคุณลักษณะอะไรบ้าง ที่มีความจำเป็นสำหรับครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ที่ทำให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมาย ดังนั้นการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้ทำการวิจัย เพื่อต้องการทราบคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับ ครูผู้สอน ในด้านต่าง ๆ

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านหลักสูตรไม่แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านการสอนไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลไม่แตกต่างกัน
4. ผู้บริหารและครูผู้สอน มีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ด้านคุณธรรมจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบระดับความจำเป็นของคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1
2. เป็นแนวทางแก่ครูคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในการปรับปรุงการเรียนการสอน
3. เป็นแนวทางแก่สถาบันการศึกษาในการผลิตครูคณิตศาสตร์ระดับประถมศึกษา

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนกับครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในด้านหลักสูตร การสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านคุณธรรมจริยธรรม

1. ตัวแปรที่ศึกษา

1.1 ตัวแปรต้น ได้แก่สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง แบ่งออกเป็น

1.1.1 ผู้บริหารโรงเรียน

1.1.2 ครูผู้สอน

1.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อคุณลักษณะที่จำเป็นของครูคณิตศาสตร์ ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1

1.2.1 ด้านหลักสูตร

1.2.2 ด้านการสอน

1.2.3 ด้านการวัดและประเมินผล

1.2.4 ด้านคุณธรรมจริยธรรม

2. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารโรงเรียนและครูคณิตศาสตร์ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ลังกัดสำนักงานการศึกษาจังหวัดสตูล

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้ศัพท์บางคำในความหมายและขอบเขตจำกัดดังนี้

1. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล
2. ครูผู้สอน หมายถึง ผู้สอนวิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล
3. คุณลักษณะที่จำเป็น หมายถึง คุณสมบัติหรือลักษณะประจำตัวครูคณิตศาสตร์ที่หากมีคุณสมบัติเหล่านี้แล้วจะมีผลต่อกระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน ที่ส่งผลให้การเรียนรู้คณิตศาสตร์เป็นไปในทางที่ น่าพอใจ
4. หลักสูตร หมายถึง ความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับเอกสารหลักสูตรหลักสูตรประถมศึกษาพหุศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)
5. การสอน หมายถึง พฤติกรรมของครูที่แสดงออกเพื่อกระตุ้น ถ่ายทอด หรือใช้เทคนิควิธีการ สื่อการเรียน เพื่อให้นักเรียนเกิด การเรียนรู้
6. การวัดผลและประเมินผล หมายถึง พฤติกรรมของครู ตลอดจนความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล
7. คุณธรรมจริยธรรม หมายถึง ลักษณะหรือพฤติกรรมที่บ่งบอกถึงการวางตน อย่างมีแบบแผน อยู่ในกรอบศีลธรรมอันดีงาม มีจิตใจที่งดงาม ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ดีที่ชอบ ถูกต้องตามขนบธรรมเนียม ระเบียบ กฎหมายของสังคม
8. ความคิดเห็น หมายถึง แนวความคิดต่าง ๆ ซึ่งเกิดจากพื้นฐานของข้อเท็จจริง และประสบการณ์ ซึ่งแสดงออกมาตามทรรศนะของผู้ตอบ ที่มีต่อด้านหลักสูตร ด้านการสอน ด้านการวัดผลประเมินผล และด้านคุณธรรมจริยธรรม